

PROSJEKTPLAN

Kommune: Meldal Prosjekt: Helhetlig tjeneste Oppdragsansvarlig: Arve Gausen Prosjektnr.: 2441 Styringsgruppe, dato: 31.3.17

Helhetlig tjenestetilbud**1 BAKGRUNN**

I kontrollutvalgets møte den 15.2.2017, sak 3/17, ble det vedtatt å bestille en forvaltningsrevisjon av kommunens helhetlige tjenestetilbud. Den viste for øvrig til nærmere beskrivelse av denne bestillingen i plan for forvaltningsrevisjon.

I plan for forvaltningsrevisjon 2016-2018, vedtatt i kommunestyret i sak 32, 2016, er følgende beskrevet om undersøkelsen:

Kommunene skal sørge for at brukere som har behov for langvarige og samordnete helse- og sosialtjenester får et helhetlig tilbud. Brukerne kan velge å opprette en individuell plan i samarbeid med kommunen. Planen skal være et hjelpemiddel for en samordning av tjenestene.

KOSTRA-tallene viser at det er opprettet få individuelle planer i Meldal kommune, det kan være en indikator på at ordningen ikke benyttes som forutsatt. En forvaltningsrevisjon bør undersøke om kommunen har tilfredsstillende systemer for å håndtere ordningen og om de er i tråd med regelverket.

Utover dette er det ikke gitt nærmere føringer i bestillingen.

Vi har hentet ut tall fra SSB om brukere med individuell plan eksklusive langtidsbeboere på institusjon i Meldal kommune, som vises i tabellen under. Tabellen viser at de siste fem årene er brukere med individuell plan i Meldal kommune redusert, i tillegg er andelen vært lavere enn gjennomsnittet for landet de siste fem år. Gjennomsnittet i landet har variert fra 11,4 til 10,3 siste fem år og gir en høyere andel av brukere med IP for alle år, enn det Meldal kommune har hatt.

Tabell 1 Brukere med individuell plan i Meldal kommune 2011-2016

	Meldal	Meldal	Meldal	Meldal	Meldal	Meldal*	Landet uten Oslo
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011-2015
Brukere med individuell plan	6,9	5,8	4,3	4,2	2,5	3,1	10,9

Kilde: SSB

*foreløpige tall, endelige tall juni 2017.

PROSJEKTPLAN

Kommune: Meldal Prosjekt: Helhetlig tjeneste Oppdragsansvarlig: Arve Gausen Prosjektnr.: 2441 Styringsgruppe, dato: 31.3.17

1.1 HELHETLIG OG KOORDINERT TJENESTETILBUD

Formålet med individuell plan og koordinering av tjenester er å sikre at pasient og bruker får et helhetlig, og individuelt tilpasset tjenestetilbud. Videre er hensikten å sikre pasient og brukers medvirkning og innflytelse. Det er også viktig å styrke samhandlingen mellom tjenesteyter og bruker, samt styrke samhandlingen mellom tjenesteyterne på tvers av fag, nivåer og sektorer.

Alle som har behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester, har rett til å få utarbeidet en individuell plan¹. Planen skal utarbeides dersom personen selv ønsker det. Planen skal oppdateres kontinuerlig og være et dynamisk verktøy i koordinering og målretting av tjenestetilbudet. Hovedansvaret for å utarbeide individuelle planer ligger til kommunen, men også bruker/pasient kan selv ta et initiativ til dette samt delta aktivt i arbeidet med IP. Det er koordinerende enhet i kommunen som har overordnet ansvar for individuell plan og for oppnevning av koordinator til hver bruker med IP. Koordinator skal sikre samordning av tjenestetilbudet og fremdrift i arbeidet med individuell plan. Pasient/bruker skal ha en koordinator selv om de takker nei til IP. Henvendelser om behovet for individuell plan skal rettes til koordinerende enhet. Eksterne sektorer utenfor kommunen skal medvirke til planarbeidet der dette er aktuelt. Det bør utarbeides bare en plan, selv om pasient/bruker har tjenester fra flere sektorer. Kommunen har, jf. helse- og omsorgstjenesteloven og lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, plikt til å legge til rette for at den enkelte bruker får helhetlige og koordinerte tjenester.

Formålet med revisjonen er å undersøke om kommunen har *systemer som sikrer* at brukere/pasienter med krav til dette får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud i Meldal kommune.

1.1.1 Organisering av koordinerende enhet i Meldal kommune

Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering er lagt til Seksjonsleder for Hjelpetjenesten i Meldal kommune, ifølge kommunens hjemmeside. Det vises videre til at koordinerende enhet skal koordinere tjenestetilbud innen habilitering/rehabilitering, og skal fungere på tvers av sektorer, enheter og tjenester. De ulike sektorer og enheter skal samarbeide for å gi brukere og samarbeidspartnere best mulig tjenester. Koordinerende enhet har ikke myndighet til å tildele tjenester, da dette ansvaret er lagt til den enkelte enheten. Administrativt organisasjonskart for Meldal kommune er vist avslutningsvis i prosjektplanen.

¹ <https://helsenorge.no/rettigheter/individuell-plan>

PROSJEKTPLAN

Kommune: Meldal Prosjekt: Helhetlig tjeneste Oppdragsansvarlig: Arve Gausen

Prosjektnr.: 2441

Styringsgruppe, dato: 31.3.17

2 AVGRENSING OG PROBLEMSTILLING

2.1 AVGRENSNING

Prosjektets hovedfokus er rettet mot kommunens systemer for koordinering og samhandling av tjenester til enkeltbrukere innen helse- og sosialtjenesten samt samhandlingen mellom dem. Revisjonen tar utgangspunkt i kommunens pasienter/brukere innen psykiatri og rus. Videre at disse er over 18 år og mottar flere tjenester innen helse og omsorg, eks hjemmetjenesten, psykiatri, legetjenesten. Vi velger i denne undersøkelsen å ha fokus på brukere og pasienter innen kommunens psykiatri- og rustjeneste, da disse ofte har behov for ulike tjenester i kommunen samt 2. linjetjenesten. Dette medfører videre at de også har større behov for oppfølging fra det kommunale tjenesteapparatet.

Revisjonen undersøker om kommunen har en organisering og system som sikrer et helhetlig – og koordinert tjenestetilbud for brukere med krav til IP innen psykiatri og rus. I tillegg ser vi på rutiner kommunen har etablert for samarbeid mellom tjenestene internt i kommunen og vil hente inn informasjon om hvordan dette fungerer. Vi vil også undersøke om kommunen har organisert arbeidet med IP i tråd med lovkravet og om kommunen har et system som sikrer brukernes rettigheter til individuell plan og koordinator samt om helsepersonell ivaretar sin varslingsplikt om brukeres behov for IP med tilhørende informasjon.

Revisjonen vil undersøke koordineringen av tjenestene gjennom å få informasjon om hvordan samarbeidet oppleves og fungerer internt i kommunen. Samarbeidet vil i hovedsak belyses fra kommunens ståsted. Det kan også være aktuelt å høre med pasientombudet i Sør-Trøndelag om deres erfaringer med bruken av individuell plan i kommunen for et helhetlig tjenestetilbud.

PROSJEKTPLAN

Kommune: Meldal Prosjekt: Helhetlig tjeneste Oppdragsansvarlig: Arve Gausen Prosjektnr.: 2441 Styringsgruppe, dato: 31.3.17

2.2 PROBLEMSTILLING

Sikrer Meldal kommune at pasienter/brukere innen psykisk helse og rus får et koordinert tjenestetilbud?

Vi besvarer problemstillingen med å se på følgende områder:

1. *I hvilken grad har kommunen etablert systemer for et helhetlig og koordinert tjenestetilbud?*

- kommunen skal ha en koordinerende enhet i samsvar med krav,
- opprette koordinatorene til alle med rett til dette, samt sikre kompetanse til disse
- ha rutiner/maler saksbehandlingsverktøy for å etablere samt informere om retten til IP.
- Kommunen skal vurdere jevnlig om pasienter/brukere med krav til IP får dette. Må ha oversikt over behov og vurdere om alle får et tilbud om dette.

2. *Oppfyller kommunen kravet om brukeres rett til IP?*

- Får brukere med rett til individuell plan dette? Hvis nei, hvilke årsaker peker informantene på?
 - o (Kommunens mottar pasienter fra andrelinjetjenesten med egen oppfølgingsplan etter behov)
- Melder personell i den kommunale helse- og omsorgstjenesten om brukers behov for IP og deltar de aktivt i arbeidet for helhetlig og koordinerte tjenester?
- Hvordan samarbeides det internt i kommunen med bruken av IP (rutiner og praksis)?

3 REVISJONSKRITERIER

Denne undersøkelsen har først og fremst en systemtilnærming, og vi gjør innledningsvis rede for de bestemmelse som pålegger kommunen et systemansvar. Kommuneloven inneholder en generell bestemmelse om betryggende kontroll i kommuneloven § 23 nr. 2 annet ledd. «Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll».

Det er kommunens ansvar å styre virksomheten på en slik måte at tjenestenes omfang og innhold fyller kravene lov og forskrift setter. Dette følger av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1. Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedringer er gitt med hjemmel i denne bestemmelsen². I § 8 f er plikten til å evaluere virksomheten minst en gang årlig. Der skal man systematisk gjennomgå og vurdere hele styringssystemet

² FOR-2016-10-28-1250, iverksatt 1.1.2017 og erstattet tidligere internkontrollforskrift.

PROSJEKTPLAN

Kommune: Meldal Prosjekt: Helhetlig tjeneste Oppdragsansvarlig: Arve Gausen Prosjektnr.: 2441 Styringsgruppe, dato: 31.3.17

opp mot tilgjengelig statistikk og informasjon om virksomheten. Dette for å sikre at det fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring av virksomheten.

Det er kommunens plikt å utarbeide en **individuell plan** (IP) og å koordinere dette planarbeidet for pasienter og brukere som har behov for langvarige og koordinerte tjenester. Dette følger av blant annet helse- og omsorgstjenesteloven og lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Med behov for langvarige tjenester menes det at behovet må være av en viss varighet selv om det ikke trenger å strekke seg over et eksakt antall måneder eller år. Et behov for koordinerte tjenester innebærer at en pasient eller bruker har behov for flere helse- og/eller sosialtjenester samtidig og at disse dermed bør ses i sammenheng (Prop.91L (2010-2011):361)³.

For lettere å koordinere planarbeidet skal kommunen også tilby en **koordinator** til pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester. Denne personen skal sørge for oppfølging og sikre samordning av tjenestetilbudet, samt fremdrift i arbeidet med individuell plan, for den pasient eller bruker det gjelder, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2. Det er viktig for både tjenestemottakeren og de pårørende å ha en person i tjenesteapparatet de kan forholde seg til. Ifølge brukerorganisasjonene ønsker brukerne seg en koordinator de kan ha tillit til, som kjenner brukerens situasjon og som kjenner systemet og dermed på en god måte kan koordinere tjenestene for brukeren (Prop.91L (2010-2011):361-363).

Det kreves også at kommunen har en **koordinerende enhet** som «skal ha overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan, og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator..., jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 7-3. Å ha dette overordnede ansvaret innebærer blant annet at enheten skal ta imot meldinger om behov for IP, samt å sørge for at det blir utarbeidet rutiner og prosedyrer for arbeid med individuell plan jf. forskrift om habilitering og rehabilitering § 6. Kommunen kan organisere denne enheten på forskjellige måter, for eksempel gjennom et fast og overordnet tverrfaglig team, en egen koordinator til formålet, eller gjennom den ordinære virksomheten (Prop.91L (2010-2011):369).

Kommunen skal legge forholdene til rette slik at personell i den kommunale helse- og omsorgstjenesten skal kunne melde mulige re-/habiliteringsbehov som personellet blir kjent med i tjenesten jf. forskrift om habilitering og rehabilitering § 7. Meldingen gis til koordinerende enhet eller dit kommunen bestemmer.

³ Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.

PROSJEKTPLAN

Kommune: Meldal Prosjekt: Helhetlig tjeneste Oppdragsansvarlig: Arve Gausen

Prosjektnr.: 2441

Styringsgruppe, dato: 31.3.17

4 METODE

Vi planlegger å innhente data ved hjelp av følgende metoder for å besvare problemstillingen:

- Dokumentgjennomgang av relevante dokumenter og statistikk på området
- Intervju med valgte enheter innen Psykiatri og NAV ved rustjenesten samt de enheter man samarbeider med i kommunen. I tillegg vil vi intervju helsepersonell og koordinatører innen valgte enheter i kommune. Pasientombudet i Sør-Trøndelag er også aktuell å intervju i denne undersøkelsen.

Vi mener at dokumentgjennomgang og intervju vil gi oss tilstrekkelig informasjon for å besvare problemstillingene i undersøkelsen. Dette gjennom at vi ser på system og rutiner for å sikre at brukere og pasienter får helhetlige helsetjenester i kommunen og ser om dette følges opp i praksis.

5 RESSURSER OG FRAMDRIFT

Forvaltningsrevisjonen er planlagt innenfor en ressursramme på 250 timer, med levering senest 31.10.2017. Oppdragsansvarlig er Arve Gausen og prosjektmedarbeider er Anna Ølnes. Tor Arne Stubbe og Gard Lyng deltar i styringsgruppen til undersøkelsen.

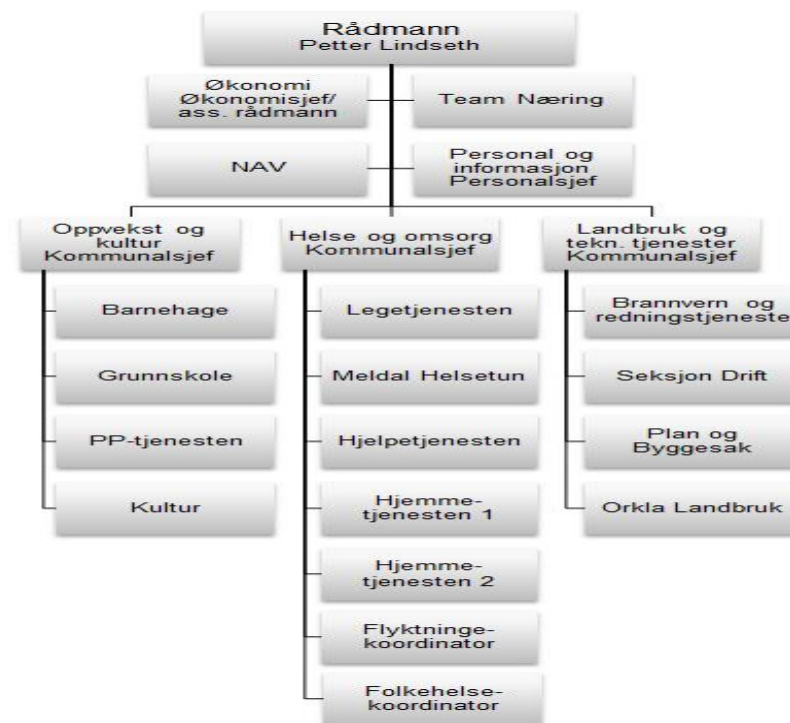

2017

PROSJEKTPLAN

Kommune: Meldal Prosjekt: Helhetlig tjeneste Oppdragsansvarlig: Arve Gausen Prosjektnr.: 2441 Styringsgruppe, dato: 31.3.17

5.1 ORGANISERING AV HELSE- OG SOSIALTJENESTER I MELDAL KOMMUNE

Vi ser av kommunens administrative organisasjonskart at helse og omsorg og NAV (sosiale tjenester) er relevante for denne undersøkelsen.